

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 12 Martie st. v.

Este lucru de tot cunoscut, ce rol au avut Românii în viața comercială a țării noastre. Rolul Românilor în viața comercială nu se poate nega nici chiar în timpurile când privilegiile puneau stavili între om și om; când privilegiile se dezvoltaseră în deosebire de caste, care mergea așa departe, încât prescria cum se se îmbrace anumii oameni, în ce locuință le este permis să locuească, unde și ce fel de biserică le este permis să-și construească; când, într'un cuvânt, deosebirea între oameni mergea așa departe, încât deosebirile acele astăzi, după un timp de patru decenii, ne par nise fabule ridicole.

Așa numita marginenime dela poalele Carpaților, producea și aducea produse crude pentru industrie. Produsele aceste crude se prefăceau în articoli de comerț și se expedau în cea mai mare parte de unde veniau: în țările dela Dunărea de jos. Dar' nu numai atât. Fiindcă privilegiul nu erau harnici într'a acoperi trebuințele industriei și comerțului, au creat privilegii noi: au înființat companii „grecesi“ de comercianți. Cu chipul acesta Românii după legile țării excluși și dela industrie și dela comerț, precum erau excluși dela viața politică, îmbrățișau comerțul sub firma „grecască“.

Era un timp, pe la anii douăzeci până la treizeci din secolul nostru, când, în Brașov, în Făgăraș, în Sibiu, în Sebeș, în Orăștie, Deva, Hunedoara, în Alba-Iulia, în Cluj, în Reghin și așa mai departe până și în orașele secuiesci, comercianții erau mai numai „greci“, recrutați parte dintre Românii din Transilvania, parte din România.

Astăzi s'au schimbat lucrurile. Mutându-se drumul comercial din Transilvania, au dispărut și mulțimea de comercianți români, mai rămânând numai aceia, a căror chemare ar fi, să alimenteze industria și comerțul, dându-le materialul brut, spre a manopera mai departe cu dînsul.

Și dacă aceștia baremi în timpul din urmă puteau lucra neîmpedecați, probabil că în locul comerțului mare de altă dată se dezvoltă o industrie, care, pe lângă acoperirea trebuințelor din țară, putea face trafic însemnat și în țările învecinate dela Dunăre.

În cartea sorții țării noastre a fost însă altfel scris.

Parte rugina privilegiilor, parte șovinismul național al Maghiarilor au trebuit treptat să ne aducă unde ne aflăm, încât în privința comercială, înțelegem comerțul productiv, să fim închiși de toate părțile, ear' industria să vegezeze într'un mod atât de păturos, încât să fie de batjocura altor industrii și să alimenteze comerțul pasiv, care se ne scoată crucerii nu numai din buzunare, dar' chiar și din țară.

Cu gând că ruinează pe alimentatorii industriei și comerțului, pe Români, și

pe reprezentanții industriei, pe Sași, guvernale ungurești, dela era constituțională încoace, au potrivit totdeauna lucrurile de așa, ca producătorul de material brut să nu poată lucra decât cu pagubă, ear' industriașul să nu capete material brut, ca să poată lucra cu vre-o dobândă cât de mică.

Întrearea lănei, peilor, brânzei, cărnei etc. din România în tot anul a fost supusă șicanelor și vexațiunilor, până a trebuit să-și găsească alte drumuri spre a fi desfăcute cu câștig. Ce e mai bun duce Belgianul, Olandezul, Englezul, Francezul și Germanul pentru fabricile sale. La noi se strecură numai rămășițele dela alții, din care industriașul dela noi nu poate face nici cât să slăbească măcar concurența străină.

La calamitatea aceasta de toate zilele se mai adaugă acum alta, care ne amenință cu stingerea și celei din urmă licurli de industrie și de comerț.

Politicii maghiari, preocupați de *Maghiaria* ce vor să înființeze la Dunăre, între Adriatică și Marea-neagră, uitară de pâinea de toate zilele.

Legănați în iluziunea, că au pe Germania lui Bismarck la spatele lor, și-au permis, în cele din urmă, o purtare bruscă cu Francezii, când aceștia voiau să urce vămile pentru importul cerealelor străine. Însuși protectorilor preținși, Germanilor nu le-a umblat mai moale, când se adoperă acestia a face la ei acasă ca Francezii.

Este adevărat, că politici maghiari au recunoscut, că au mers prea departe, și, cel puțin față cu Germania, au început a rosti un fel de *mea culpa*.

Nu scim dacă pocăința vine încă la timp sau vine prea târziu; una însă se vede, că până când politici maghiari visau de lucruri mari, de legătura ce au să o facă ei între Occident și Orient, ne pomnim, că nouă ne încheie până și România granițele, așa încât dacă vom fi osândiți a sta mult în pozițiunea aceasta, are să ne ese și sufletul din oase.

Și când e vorba de pâinea de toate zilele pentru milioane de suflete, înceată tot farmecul gramaticii maghiare, fie impusă de guvern, fie de societatea maghiară.

Dacă s'ar deștepta politici maghiari baremi în oara a unsprezecea, nu numai în interesul lor sau al nostru particular, ci în al patriei întregi și al tuturor locuitorilor fără deosebire de naționalitate să scape ce se mai poate scăpa.

Deșteptarea însă o înțelegem așa, că Maghiarii să nu mai creadă, că ei singuri pot feri lumea și țeara.

Trebue să-și schimbe marșruta politică, căci altfel din războiu vamal ne vor arunca în războiu politic!

Nepătrunsă mai e politica cea mare a marilor politici din Budapesta! Cel puțin ei înșiși au aerul a ține astfel. Ne aducem aminte, că în a. 1883, va să dică înainte cu doi ani abia, „o societate de literați și

artisti maghiari“ au perigrinat la Paris, ocolind în mod vădit teritoriul Germaniei și prezentându-se tot așa de ostentativ în trecerea lor prin Italia „marelui patriot“ Kossuth. Monarchia noastră și atunci era în alianță, pretinsă intimă, cu marele imperiu german, și bagseamă drept urmare a prieteniei cordiale dintre ambele împărății, un singur avis al organelor oficiale din Berlin a fost de ajuns, ca oficioșii din Budapesta, începând cu vătavii dela „Pester Lloyd“ în jos, să desavueze din răspuneri expediția parisiană și să o reducă la o excursiune cu totul privată a unor oameni în partea cea mai mare fără importanță, cu deosebire politică.

Sînt aceiași oficioși maghiari, cari și astăzi se dau înaintea lumii, poate din dragoste sinceră către marele cancelar al Germaniei, drept cei mai însuflețiți și chiar înfocați adoratori ai alianței austro-ungare-germane. Ba cu privilegiul aniversării optzeci și opt al născerii împăratului Wilhelm cetim prin diarele maghiare adevărate panegirice la adresa gloriosului domnitor german, câte odată însoțite fiind de avisuri pipăite la altă adresă, precum în „Pester Lloyd“: „Va fi un avertisment, că pentru un monarch nu poate fi o idee mai glorioasă, decât aceea a regatului național.“ Să notăm bine că numai alaltăieri, Duminecă, gazetarii din capitala Ungariei au cântat *osana* monarhului german: ieri, o zi după aceea, aceiași oameni aduc scirea despre „o excursiune în masse“ la Budapesta, pe care doresc a o face în August literați, artiști... parisieni. S'a ales un comitet arangiator etc. etc., până și capela militară dela „*Garde republicaine*“, compusă din 75 membri va veni la Budapesta. Se înțelege, totul este o surprindere pentru domni din capitala Ungariei: expoziția „țării“ nu poate fi numai un pretext pentru demonstrațiuni politice în înțelesul egemoniei maghiare față cu Orientul, necum să dea privilegiu a manifesta dragostea mare către imperiul german în mod atât de drastic. Dar' mai scii?! — Sîntem altcum curioși, cum vor aprea în Berlin intimitatea și sinceritatea prieteniei maghiare. La toată întempleră sîntem „aliați intimi“ cu vecinii Germani, mai cu seamă dela Schiernievițe încoace. Se vede cât colo! Nepătrunsă mai e politica cea mare a marilor politici din Budapesta!

Revistă politică.

Sibiu, 12 Martie st. v.

„Bdp. Corr.“ scrie, că cercurile opoziționale ale casei de sus ungare, adevărat acei magnați, cari nu vor alta, decât a aduce în perplexitate pe cabinetul Tisza și aceia, cari în general nu doresc reforma casei de sus, au intențiunea de a respinge proiectul în general; voiesc însă cu toate acestea, și dacă proiectul se va primi de basă a desbaterii speciale a combaterii deși fără prospecte la vre-un rezultat cu privilegiul desbaterii speciale dispozițiunea Ș-lui 25, în urma căreia au să se aleagă 50 membri odată pentru totdeauna dintre

acei membri ai casei de sus de acum, cari prin reformă își perd dreptul de membri, și vor să facă propunerea, ca aceștia să se întregească totdeauna din nou prin alegere. Aceasta ar fi fără îndoială o modificare principală și esențială a proiectului, la care guvernul sub nici o condițiune nu se va învoi.

Precum cetim în diarele din capitala Ungariei, apoi acei factori opoziționali ai casei magnaților, cari au făcut posibil compromisul, sînt inclinați a sprigină acea pretențiune, ca casa magnaților să aibă totdeauna dreptul de alegere a cîndeci membri.

Cine scie, câte propuneri vor mai eși la iveală cu privilegiul petracării proiectului în casa de sus! Diarul opozițional „*Budapester Tagblatt*“, se ocupă în primul articol al numărului de azi cu casa magnaților și tractând la început despre domnul Slávy, președintele comisiunii de trei, continuă astfel:

„E prea puțin verosimil, că oare respinge-se-vă proiectul, sau, că avem-vre-un rezultat real agitațiunile, despre cari am raportat în zilele din urmă. Nu trebuie trecut cu vederea, că chiar cei mai importanți factori ai casei magnaților s'au întrepus pentru compromis, și dacă e și fără îndoială, că o mulțime de magnați vor vota în contra proiectului, se pare totuși oportun, a ne clarifica situațiunea, care s'ar născă, dacă s'ar primi proiectul modificat.

„Cu greu am întimpina vre-o contradicție, când am spune, că toate partidele vor fi nemulțumite. A fost un tîrg acesta, la cari toți au rămas înșelați. Casa deputaților, — atât opozițiunea, cât și partida guvernamentală — s'a scandalisat vedînd cum ministrul-președinte Tisza se joacă cu constituționalismul. Ceea-ce a făcut Gladstone față cu lordul Granville și sir Northcote cu privilegiul conflictului în casa de sus a Angliei, nu se poate nici pe departe asemăna cu procederea dlui Tisza. Ce e drept Gladstone s'a dejosit pe sine însuși, n'a compromis însă partida sa, el a făcut concesii, fără însă de a jertfi tot proiectul de lege. Partida guvernamentală maghiară e însă prin procederea ministrului-președinte compromisă în modul cel mai grav, deoarece Coloman de Tisza a dovedit, că el pe toți acei membri ai partidei sale, cari au vorbit și votat pentru proiectul său, îi ține de destoinici, de a vorbi și vota mîne chiar pentru contrarul aceluia, ce au combătut ieri. Oare înșela-se-vă ministrul-președinte în vederile sale?... Noi lăsam răspunsul la întrebarea aceasta acelor colegi, cari spriginesc guvernul. Din cele dîse ușor se poate explica, că partida guvernamentală e neîndestulită cu demersul lucrurilor de până acum. Dar' nici opozițiunea dietei nu are cauză a fi îndestulată. Ea, condusă de părerea, că reforma casei de sus e de lipsă, a pus în joc pe bărbații sei cei mai harnici, a făcut propuneri liberale spre îndeplinirea reformei, și vede acum, că toate opiniile sale sînt zadarnice. Casa magnaților nu se va reforma, ea va rămîne precum a fost, și acest fapt e potrivit de a pune în nedumerire pentru viitor, pe ori-care om politic, care ia în serios chemarea sa... Aceasta ar ave să fie situația în casa deputaților.“

Trecînd articolul la neîndestulirea, ce produce reforma în partidele casei magnaților dice, că ce se ține în sfîrșit de guvern, sau, ca să ne exprimăm mai exact, ce se ține de ministrul-președinte, lui nici că-i pasă de neîndestulirea sa. El n'ar trebui să fie ministru de de ce ani ca să poată suporta dejosirea, pe care a fost nevoit a o suferi înaintea comisiunii de trei, și el ar trebui să-și jertfească tot trecutul, mai mult, tot viitorul său, dacă ar voi să se îndestulească cu „resultatele“ de până acum în comisiunea de trei.

Vederile diarului Budapestan sînt aproape tot acele, pe cari și noi le-am expus la acest loc. Deși nu ne-a fost

teamă nici când că vom apăre înaintea lumii de oameni preocupati în vederile noastre, totuși am aflat de bine a pune sub ochii cetitorilor nostri și vederile vrășmașilor nostri declarați, spre a ne confirma și mai tare obiectivitatea, care ni-a fost și este principiul atât în cestiunile, cari ne privesc pe noi, cât și în cele, cari nu ne privesc de loc, sau cel puțin nu de aproape, precum e și cestiunea reformării casei de sus. —

Relativ la mișcările Albanezilor scrie diarul „Novosti“, că aceste nici pe departe nu sînt atât de neînsemnate, precum vor Turcii a le signaliza. Rebelii se țin încă tot în sudul „Prizrend“-ului, au voit chiar a cuprinde cetatea cu asalt, au fost însă prin pușcături de tunuri împedecați. Varda garnisoanei din Prizrend s'a întărit, deoarece se așteaptă nouă atacuri. Cumcă mișcările vor deveni pe primăvară mai serioase, se dovedește și prin proclamația adresată poporului albanez decătră comitetul național, pe care noi încă am reprodus-o într'unul din numărul trecut. —

Ministrul de externe spaniol a declarat în senat, că Spania, deși are interese mari în canalul Suez, totuși n'a primit invitare pentru conferența, ce nu preste mult se va țină în Paris. Germania a fost luat odată inițiativa pentru a o invita și pe Spania; tot astfel s'a exprimat și Italia. Dacă Spania ar fi invitată la numita conferență, ea ar trimite un reprezentant cu program de pace și de unire.

Correspondențe particulare

ale „Tribunei“.

Blaj, 12 Martie n. 1885.

Prudența e pe aci să ne omoare. Să nu mi se impute că dau năvală în contra acestei virtuți a bătrânilor și a oamenilor cu vederi mai înalte, — precum se îndatinează lumea a dice. Conced că e bună această virtute a seniorilor, dar' mă doare că am ajuns a fi prudenti dela cel mai fraged băiat până la capul cărunt de timpuri. Nu pară curios că am început cu prudența de jos în sus, adică dela băiați cătră bătrâni, căci intru adevăr pare că s'a întors lumea aci la noi: bătrânii, cari ar voi să mai lase din prudență și să dea o direcțiune mai viuă spiritului tineresc, se lovesc de un suflet mort, de o viață între tineret ce sînt sigur că nice bătrânii nu o aprobă și am sosit se mai dicem că sînt mai tineri bătrânii decăt copii.

Era cu începutul anului scolastic de după investigațiunea ce o făcură cei doi comisari guverniali unguresci în cestiunea prea bine cunoscută publicului român: frica statului maghiar

de două stegulețe ivite ca din senin în ziua de 3/15 Maiu și mutarea periclității petri așa numită „peatra libertății“ de o însemnătate istorică notoriă. Ne trezirăm deodată cu alt director gimnasial în locul directorului Ioan Moldovan. Ce se va fi petrecut în consistorul archiepiscopesc, rămâne un secret, destul că dl canonic Ioan M. Moldovan e substituit prin dl canonic Ioan Antonelli fostul director. Această schimbare era un secret, precum toate sînt lucrările consistorului secrete. De câte ori însă se ivesc o dispoziție secretă, de un caracter senzațional, noi curioșii, ca toți oamenii din orașele și sate, le dăm explicate cum ne vine la îndemână ori cum ne tăia capul. Basați pe coincidența dintre faptul cu investigarea comisarilor ministeriali și schimbarea în persoanele de direcțiune unii erau de părere că dl canonic Moldovan a fost silit să se retragă dela direcțiune în urma cererilor mai înalte, ear' alții erau de credință că nu încăpea cu trecutul d-lui Moldovan să mai conducă gimnasiul între nise împregiurări ce seamănă ca ou cu ou a terorism. Fie ori una ori alta, reesă din amănândouă că de bună voia dl Moldovan nu părăsia direcțiunea gimnasiului. A părăsit-o însă și în locu-i a reluat direcțiunea fostul director Rdsimul dn canonic Ioan Antonelli prea bine cunoscut nouă și cu deosebire cunoscut Românilor din ținutul și comitatul Făgărașului ca un om binemeritat pe terenul național al Făgărașenilor.

Nu ne putem plînge, studiul merge de minune bine, fie sub ori și a cui conducere treburile gimnasiale. Fatigiile împreunate cu conducerea învățămîntului și a disciplinei acestui gimnasiu românesc, cel mai frecventat dintre gimnasiile românesce, au constrîns pe d-l Antonelli a-și cere un ajutor în persoana d-lui profesor Hossu. Respect amendorora. Voință, știință și conștiințositate posed în abundență. Nime nu se plînge în contra acestora.

Între împregiurările de față însă ne mai trebuie una: energia într'un a ne și apăra. Ordinațiune după ordinațiune sosesc, de sus, când în contra cărților noastre didactice, când în contra caracterului național al gimnasiului și până acum toate se execută pe pielea noastră, cei de sus în convingerea că sîntem prudenti, cesti dela noi în credința că prudenti trebuie să fim.

Am ajuns astfel a da din mâni și din picioare ca să ne tipărim cărți scolare fără a ține seamă de valoarea lor didactică.

Am ajuns a ne lăsa toți în voia sorții și a omori de altă parte toată viața în tineret.

Dacă nu dificultăm autorității noastre supreme conducerea institutelor, dacă stimăm dorințele lor sîntem în drept a cere ca:

1. Direcțiunea gimnasială să ne reprezente în sus la Excelența Sa d-l Metropolit și Archiepiscop predându-i plîngerile corpului profesoral.
2. Direcțiunea gimnasială să binevoiască

3. Ariciu, s. m. arêtes; o boală de picioare la cai, ca și când ar fi o scoarță vîrtoasă și colțuroasă.

De aci verbul „aricesc“, adiectivul „aricit“ și substantivul „ariceală“, prelîngă cari Cihac (I, 16) aduce „aricitură“ și „aricire“, mai adaugînd totodată, că numele acestei boale s'ar întrebuința numai la plural: „arici“, ceea ce nu e exact.

Manuscrisul de medicină populară din sec. XVIII în arhivul statului: „Ariceala cailor. Când vre-un cal este aricit la picioare, se iai o scărna de om, în care se puni piper mult pisat și se-l oblojesi că se tîmăduiesc.“

Sinonimica: ariciu se dice când boala ajunge a fi în stare cronică, în stare acută, ariceală; ariceala se vindecă, ariciul — nu, astfel că pîrul nu mai crește pe piciorul cel beteag.

Istoria: Cuvîntul poate să nu derive de-a dreptul din „ariciu“-hérisson, — ci din lat. arista, termen veterinar special pentru această boală, de unde apoi ariciu prin așa numita etimologie populară.

V. Cal. Molină.

4. Ariciu, s. m. une espèce de maladie bovine; un fel de boală între unghii la boi și vaci. Cuvîntul e cunoscut mai ales în Transilvania. (Făgăraș, Hațeg).

Poate să fie o traducere relativmente modernă din Igel-„ariciu“, numele german al acestei boale.

5. Ariciu, s. m. Echinos, boulette; nume de plantă, întrebuințat, mai în special la Români din Banat.

a ruga pe Excelența Sa ca să dispună a ordona revisuirea ordinilor consistoriale ce au asprit prea mult legile disciplinare ale institutelor noastre.

Disciplina e vieța ori cărei societăți. Tinerimea nedisciplinată nu promite nimic pentru viață, dar' până la un punct numai, căci prea departe înecă puterea de voință a tinerimii. Oamenii bătrâni, oamenii loviți de vreo nefericire, bărbații dedicați pentru o viață retrasă și devotați cu totul studiului, au alte vederi despre marginile de disciplină ori libertate a tinerimii. Omul chemat a educa trebuie să țină seamă de fazele sufletești ale pruncilor.

Sperez că voi fi înțeles și că vom cerca până unde avem cauză de a fi prudenti.

De încheiere adaug că amintirea centenarului morții capilor revoluțiunii române din 1784, ne-a deșteptat-o un stindard negru eșit din secretele nopții în lumina dimineții din 28 Februarie.

*

Gherla, 23 Martie n. 1885.

Dintre cele patru diecese române gr-cat. din Ungaria și Transilvania abia archidieceasa Blajului și diecesa noastră a Gherlei posed seminarii pentru studiul teologiei; celelalte două diecese gr-cat. române, diecesa Orădii-mari și a Lugojului își trimit ascultătorii de s. teologie în seminarele străine. Lăsând la o parte trebile celor trei diecese îmi permit a atrage atențiunea publicului român din diecesa Gherlei asupra unei dispoziții regretabile a Ilustrității Sale dlui Episcop Szabó, carea a fost produs o mare agitație în credincioșii diecesei noastre încă atunci când acea dispoziție a schimbat fața seminarului nostru jignind interesele naționale ale noastre prin introducerea limbii latine în seminarul nostru teologic.

Dintre cele patru diecese române gr-cat., diecesa Gherlei este cea mai mare. După înființarea acestei diecece de loc i s'a dat și un seminar și respective subsidii de stat pentru întreținerea unui seminar. După toate canoanele bisericii noastre limba de propunere a studiilor teologice are să fie limba română ca limbă ce se folosește în biserică. Așa a și fost în cursul ocărnuirii acestei diecece decătră Episcopii precedente. Vine scaunul episcopesc al Gherlei din nou în vacanță prin numirea Ilustrității Sale a Episcopului Mihail Pavel de Episcop al diecesei de Oradea-mare.

Se numesce pentru vacanta noastră diecesă actualul Episcop Il. Sa dl Dr. Ioan Szabó și îndată la suirea sa pe scaunul episcopesc, diecesa noastră e pusă în o neliniște mare. Începînd cu circularea în cauza alegerilor, urmează circulare preste circulare, vine rîndul la circularul nelegal prin care Ilustritatea Sa dispune ca pe venitor matriculele să se poarte în două limbi: prelîngă limba bisericească română și în limba maghiară. Această dispoziție a produs o indignare mare în credincioșii acestei biserici. Il. Sa și-a atras ura poporului seu, a fost pus în po-

siția păstorului de care turma nu mai voiesce să asculte, a înstrăinat dela biserică pe oamenii cu carte de pe teritorul diecesei sale.

Urmează alt ordin luat în înțelegere cu apostatul vice-comite Mihálka László, prin care face ca nise rătăciți din părțile ungurene să declare, că mulțumesc guvernului unguresc pentru introducerea limbii maghiare în scoalele populare. Drept resplată guvernul îl decorează cu crucea de fer.

În sfîrșit vine dispoziția prin care în seminarul Gherlei se introduce în seminarul teologic limba latină ca limbă de propunere, mai lăsând numai pentru vre-o câteva studii limba română în parte.

Atîta era prea mult. Această măsură te contraria cu toate interesele bisericii românesce; ea a și ridicat în contra Il. Sale toată biserica.

Primul pas de protestare l-au întreprins studenții de teologie și nu fiindcă nu ar fi fost în stare a obține un calcul și în această limbă, ci fiindcă priviau în această dispoziție a Il. Sale o jignire a caracterului național al bisericii și o măsură menită a împedeca cultivarea limbii materne.

Fapt e, că Il. Sa a introdus limba latină la dorința guvernului. Zadarnică a fost greva inscenată de tinerime, zadarnice și protestele singuratece ce s'au făcut. Il. Sa ținea la dreptul canonic apusan, care lasă episcopilor mână liberă asupra seminarilor teologice.

Trebuia însă să i se răspundă Il. Sale, că dacă canoanele dau episcopului această putere, credincioșii seîl aveau dreptul de a cere dela păstorul lor ca să nu împlinească o dorință străină intereselor lor.

Și pentru ce e străină? Se scie, că afară de un număr mic de teologi ce-l dau gimnasiile din Năsăud, Blaj și Beiuș, cea mai mare parte de candidați de teologie ni-o dau gimnasiile străine: din Cluj, Sătmă, Sighetul-Marmației etc. unde limba română sau nu se propune de loc sau foarte puțin, fiindu-i rezervat un număr prea neînsemnat de oare. Vin dar' în seminar tineri nedărușiți cu darul de a se ridica la cunoștința literaturii românesce, ba spre nenorocire chiar aici în seminar privesc un element străin în colegii lor veniți cu creștere națională.

Există și în acestia dorul de a se instrui în limba lor maternă, căci acest dor în Român e o virtute, e puterea de viață a neamului nostru. Nu sînt ei dar' de vină dacă li se impune studiarea deodată în două limbi — deși mama cu fica — totuși pentru ei sînt limbi de care literaricesc nu dispun și astfel după absolvarea alor patru ani de studiu se duc, precum au venit.

Am însă o datorință se constat că tocmai acesti tineri merită stima noastră, căci prelîngă o creștere în limbi străine, păstrează în sufletul lor entuziasmul pentru neamul lor, pentru limba lor și nu trec cu vederea pericolul ce amenință din dispozițiile Il. Sale.

Foița „Tribunei“.

Magnum Etymologicum Romaniae.

(Urmare și fine).

2. Ariciu, s. m. herpès, une espèce de artre; o boală de piele, care dă acesteia un aspect solșos.

Lex. Budan 31: „ariciu, o sgrăbunță, primejdioasă.“

De aci adiectivul „aricit“, care ne întimpină deja în vechile texturi.

Dosofteiu, Sinex. 1683, ghem. 18, despre St. Marie din Alexandria: „Se duse în pustie adîncă de ședî șese luni acolo, unde sînt țințarii mari ca vespile, de il împungea și il potricălia de a scos vîrc preste tot trupul; și după șese luni dacă și-a venit la chilie, numai de pe graiu se cunoscea, atîta era de schimosit și orbalcit preste tot trupul cît sîmîna cu piialia pilului, așa-i era pelița aricită.“

Istoria: Ca materie derivă dela ariciu-hérisson; ca sens se apropie de numele tehnic al acestei boale „erpes“-șerp. Despre legătura semasiologică între „șerp“ și „ariciu“, probă grecul „exis“-șerp, lîngă „exinos“-ariciu, scandin. „egel“ lipitoare și igull „ariciu“, armean. ozni „ariciu“ față cu zend. azi „șerp“ etc. „On ne s'etonnera pas que le hérisson soit comparé à un reptile, car il rampe plutôt qu'il ne marche.“ (Pictet, Orig. indo-europ. ed. 2 I 1 p. 570).

V. Vîrc.

Dl S. Manguica (Botanica românească, în „Familia“, 1874, p. 586) constată existența și explică originea acestei numiri:

„În 23 Sept. 1874 fiind eu într'o comisiune ambulatorie, de pădure în procesul urban al comunei Gherliște și ajungînd comisiunea la punctul mai înalt în pădure, la livada numită „Polumb“, vîrui în livadă un loc plin de această plantă. Deci întrebai pe 6 locuitori din Gherliște, cari așteptau acolo, cum se chiamă acea plantă, la ce ei răspuseră: „Ariciu, deoarece este învălîtă ca un ariciu și dacă îi rupi coada (trupina), apoi nu scii unde îi este capul.“ De față a fost dl At. Marienescu, Ioan Popoviciu, Ivașcu parochul, apoi Pavel Lepa judele comunal din Gherliște. La vre-o două zile după aceasta venind înapoi în Oravița, am căutat în vorbarul etimologic botanic, ce însemnează grecesce: „echinops“? și spre mare surprindere a mea am aflat, că „echin“ înseamnă ariciu și „ops“, prospect, formă. Drept aceea numirea românească de „ariciu“ a acestei plante, trebuie să fie foarte veche și tradițională, deoarece ce corespunde conceptului vechiu grecesc și nu poate fi numire de întîmplare.

Să se noteze, că și franțozesce această plantă se chiamă „tête herissonée.“

6. Ariciu, n. pr. nasc. loc. se chiamă un sat în Rîmnic-Sărat, care se numia înainte Puțul-ariciului (Frunțescu, 11).

7. Ariciu, n. pr. masc. pers., din care pe de o parte s'a născut porecla „Aricescu“,

adecă fiul unuia numit „Ariciu“, ear' pe de alta numele topic Aricescu, adecă posteritatea colectivă a unuia numit Ariciu, precum se chiamă două sate în Prahova (Fund. II).

Arice, s. m. în formă în loc de ariciu. V. Ariciu.

Aricioaica, s. f., hérisson femelle; ariciu de partea femeiască.

Aricioaica ocupă un loc foarte interesant în mitologia populară română. Numai prin concursul ei se poate descoperi fabuloasa plantă numită „Earba fearelor“ (Eisenkraut, Ferraria), la atingerea căreia ferul se sfîrîmă în clipă.

„Earba fearelor“, poporul îi mai dice a ferului, se crede a fi o buruiană ce se găsește printre alte erburi și cu care se poate strica sau descuria ori-ce încuietură; este de culoare roșie-argintie; spre a o găsi, trebuie a îngrădi bine cuibul unei aricioaice și a pune la gard un lăcat; venind ea și neputînd intra la pui, va alerga și va aduce acea earbă, care se va găsi apoi la ușa îngrăditurii.“ (Tutova, com. Frunțeni, învîț. I. Cioan).

Cu prea puține variațiuni, legenda circulează tot așa în Covurlui (com. Foltesci), în Tecuciu (com. Corod), în Gorj (com. Polovragi), în Olt (com. Gura-boului), în Rîmnic-Sărat (com. Timboesci), în Teleorman (com. Răcosă), în Prahova (com. Mălăesci), în Brăila (com. Albotesci) etc. precum și la Români de preste Carpați (Făgăraș, com. Vaidarecea, Copăcel etc.).

Rămâne însă un punct duresos în împrejurarea că: inteligența din această diecesă, preoți și mireni, din toate părțile, nu au întreprins un pas comun energetic pentru reintroducerea generală a limbii române ca limba bisericească în seminarul teologic din Gherla, arătând Il. Sale, arătând Excelenței Sale Metropolitului, ca capului bisericii, că limba latină s'a introdus în dauna limbii române, în contra intereselor bisericesci, în contra canoanelor; că susținerea ei mai departe înstrăinează pe credincioși dela biserica lor.

Domnul canonic Bilț a fost lăudat zilele aceste în unul din numerii „Tribunei”, are ocaziune a studia modul cum s'e și câștigă drept la stima de care se bucură. Avem afară de aceasta în sinul bisericii bărbați binemeritați pentru națiune și biserică, sunt domnii canonici Coroian și V. Pop, vicarul Silvaniei Barbuloviciu sunt alți mulți preoți și inteligenți mireni, e fostul district al Năsăudului întreg: cugete căci lucrul merită un interes deosebit.

E o durere veche aceasta, dar' cu atât mai rea.

Un credincios

Cronică.

Numiri și transferări militare. Au fost numiți capelani cl. II în rezervă domnii: Ioan Șandor, Avram Păcurariu și Nicolae Adamoviciu, tustrei preoți ai diecesei gr-or. Transferați au fost: căpitanul Nicolae Marin dela reg. 61 la reg. inf. 63 și Dionisie Sabaila dela reg. inf. 51 la reg. inf. 64.

Deputați mireni pentru sinodul archidieceșan gr-or. au mai fost aleși: în cerc. XIV (Bistrița) Dr. Aurel Brote și Ioan Bechnitz.

Clubul membrilor români ai reprezentanței comitatului Sibiiului e poftit a se întruni la ședință Vineri în 15/27 Martie la oarele 4 p. m. în localul casei române din Sibiu, fiind a se preconsulta mai multe obiecte foarte importante pentru proxima adunare generală, care va avea loc Sâmbătă în 16/28 Martie. Biroul.

Calea ferată Murș-Oșorheiu-Reghin. Exproprierea pământurilor pentru clădirea liniei ferate Murș-Oșorheiu-Reghin s'a terminat. Proprietarii mai mici și-au primit toți banii. Mai decurg firgurile cu proprietarii mai mari. Lucrările se vor începe îndată-ce pământul se va desgheta de tot.

Pentru reuniunea de maghiarizare din Cluj s'a înscut ca membru fondator și bar. Adam Bánffy cu taxa de 1000 fl.

Boală de gură și de unghii earăși a erupt mai cu putere la Cluj. La un măcelar de acolo s'au constatat 19 capete de vite bolnave. S'au luat severe măsuri de precauțiune.

Congresul literaților Slavilor de Sud. În ședința dela 20 l. c. n. a academiei sud-sla-

vice s'a discutat asupra modului cum se se țină congresul literar al Slavilor de Sud prelungă tot ordinul de oprire al guvernului. S'a hotărât să se țină la toamnă o ședință festivă a academiei și să se se invite la aceea erudiții Slavi de Sud și alți oaspeți. Ministrul sârbesc Novacovici și exministrul Miatovici, după cum se spune, s'au și înscut pentru participare. Se vorbește că guvernul va preveni și acest înscut al interdicției și că are de cuget a opri la tot casul ținerea congresului.

Archiepiscopatul rom. cat. din Bucuresci. Scirea împrumutată de diarele maghiare, că pentru scaunul arhiepiscop rom. cat. din România devenit vacant prin moartea fostului arhiepiscop Paoli, e designat episcopul Rónay și că guvernul unguresc are de cuget a se întreprinde și sprigini numirea lui Rónay, se consideră în cercurile bine informate ca o scoritură.

Monumentul lui Victor Emanuel. La 22 l. c. n. s'a pus peatra fundamentală a monumentului național al repusului rege Victor Emanuel pe Capitoliu. Au fost de față regele și regina. Ministrul Depretis a ținut vorbirea festivă.

Congresul postal internațional, ce s'a ținut est an la Madrid, s'a închis în 21 l. c. n. cu solemnitate.

Scolastic.

Lucrul de mână

În scoalele de băieți și în institutul pedagogic. (Raport prezentat în urma însărcinării ven. consistor archidieceșan, corpului profesor al dela seminarul „Andreian“.) (Urmare.)

În clasele mijlocii și superioare, a) în legătură cu geometria și desennul, anume pentru clarificarea planimetriei și stereometriei; manșete pentru sfesnice, coșulete din carton, apărătoare de lumină la lampe; aparate simple pentru arătarea congruenței triunghiului, a paralelogramelor, puterilor trăgătoare, pentru măsurarea topografiei ș. a.; corpuri geometrice din carton, din sirmă, din tinichea; b) pentru istoria naturală; adunarea și conservarea de plante în herbarii, colecțiune de muguri, de frunze, de fructe, de semente, de lemne ș. a. Modelare de frunze în ghips și prin stropeliță; colecțiuni de insecte și fluturi, de schelete, de dinți, de minerale etc. experimente fizice aparate fizice simple din lemn, carton, tinichea, sirmă; aparate simple pentru chemie; c) schițarea de mape geografice pe hârtie stigmografică și după ele modelarea mapelor cu carton tăiat, desemnarea de carte geografice cu mai multe culori; reprezentări plastice cu carton ale configurațiunii terenului; aparate simple pentru geografia astronomică; d) lucrări pentru înfățișarea dezvoltării culturale în diferitele epoce, anumit, procedurile ce au urmat oamenii în decursul timpului la prepararea nutremntului, la facerea locuințelor, a îmbrăcămintei; unelte simple agricole, mașine simple; materialurile pentru facerea focului; corturi, locuințe mai solide din cărămiți, modul de întrebuințare, stiluri arhitectonice; îmbrăcăminte din pei, din țesături etc. arme primitive de apărare de atac; cetăți întărite; monete etc. Din cele indicate ușor își poate cineva face închipuire despre celelalte lucrări și modificările lor, încât ele pot fi luate în privire în școală.

Teoria lui Rösler.

(Urmare.)

Eată cuvintele d-lui Xenopol:

„Grecii.... ajunși pe malul nordic, se întorc odată contra Bulgarilor, pentru-ca prin acest atac al împărăției lor la nordul fluviului s'e-i silească a părăsi imperul bizantin; deci nu numai că împărăția bulgărească se întindea la nordul Dunării, ci era chiar aici un centru îndestul de însemnat, pentru-ca Grecii atacându-l, s'e silească pe Bulgari a alerga într'a lui apărare“.

Cum stă însă lucrul cu veritatea istorică, cu împărăția aceasta a Bulgarilor dincoace de Dunăre, cu lupta închipuită a Grecilor și a Bulgarilor pe pământul Terii-românești?

Vom cita pe rînd diferiții scriitori, și în urmă chiar și izvoarele bizantine.

Eată ce ne spune istoricul Bulgariei Jirecek: „În resbelul greco-bulgar flota bizantină trecu cetele Ungurilor peste Dunăre... Marinarii bizantini tăiară cu securile în două, spre uimirea Ungurilor lanțurile, cu cari închiseră Bulgarii rîul. După trei lupte Simeon regele Bulgarilor trebuia să se închidă în Dirstor (Silistria) și mai târziu în Mundagra, pe când inimicul îi devasta regatul seu până la părțile Preslavului“.

Așadar însuși Jirecek istoricul Bulgariei ne spune; că Grecii trecură pe Unguri dincolo

1) Jirecek, Geschichte der Bulgaren, 163.

Adevărat este însă, că nici teoriile clasice pedagogice amintite mai sus, nici practica lui Barth nu au avut rezultatul, ca lucrul de mână s'e și fi aflat adăpostul cuvenit între obiectele de învățământ ale scoalelor populare sau medii. Principiile clasice pedagogice s'au dat cu timpul în această privință uitării, ear' școala lui Barth, ca institut privat, a cultivat acest ram ca o predilecțiune a sa, fără ca mulțimea scoalelor să o fi imitat în această înnoire salutară.

Pe la anul 1866 însă se ivi un campion zelos al lucrului de mână, ca factor în educațiune, în învățământ și în industria de casă, în persoana căpitanului danez de cavalerie Clauson Kaas. Fără a se fi ocupat cu scrierile autorilor pedagogici, dînsul în garnisoană în un orașel isolat de provincie, a fost silit să îngrijească însuși de creșterea copiilor sei și de instrucțiunea lor. În această pozițiune a venit la idea să se ocupe pe copii și cu lucrul de mână, și rezultatele favorabile, dobândite îl puseră în uimire. Cercul copiilor, ce voiau să fie părtași de foloasele noului metod se sporî atât de mult, încât Clauson părăsi serviciul militar, se mută la Copenhaga, deschise o școală după sistemul seu și începă o agitațiune puternică în favorul lucrului de mână pentru băieți. El avea însă în vedere mai ales promovarea industriei de casă, ca mijloc de a feri populațiunea rurală de trândăvie, de lene și de demoralizare și decădere strîns legată de acele. Agitațiunea lui prin jurnale și prelegeri, în curînd a atras atențiunea Germanilor din provinciile învecinate Daniei și societatea pentru promovarea intereselor populațiunii claselor de jos din Berlin invită pe Clauson să vină în Germania și să propoveduiască „noul sistem“, deși de altcum, după cum am văzut, el era destul de vechiu și chiar de origine germană.

Clauson veni în Germania, țină prelegeri publice în mai multe orașe ale Germaniei și prin zelul și cuvîntul seu înfocat câștigă în scurt timp atâți aderenți, încât nu numai se întemeiară reuniuni pentru promovarea lucrului de mână și a industriei casnice, ci se înființară și cursuri regulate pentru instrucțiune în lucrul de mână atât a școlarilor, cât și a adulților și mai ales a învățătorilor dela școale rurale.

Cel dintău curs de această natură se deschise la a. 1877 în orașul Emden în Hanovera, sub conducerea lui Clauson Kaas, cu concursul reginului prusian, care oferî un ajutor de 1000—1500 mărci. Numărul învățătorilor participanți au fost de 63.

În acest curs se pregătiră cu deosebire învățătorii dela școalele populare, pentru-ca să poată preda lucrul de mână în mod metodic. Specialitățile ce s'au cultivat în acest curs au fost: mesăritul, poleitul, împletitura de coșuri, facerea de perii, compactorie, papetărie, lucrări cu firezul (Laubsägearbeiten) și împletitura de paie.

Rezultatul fiind favorabil, cursul a urmat a se ține regulat în fie-care an și în prezent sînt foarte mulți cei ce spriginesc lucrarea în această direcțiune, ear' numărul contrarilor scade pe și ce merge. Ne-am duce prea departe dacă am intra în amănuntele organizării acestui curs. Ne mărginim a comunica din scrierea directorului acestei școale din Emden Hugo Elm, intitulată „Der deutsche Handfertigkeitunterricht in Theorie und Praxis“ Weimar 1883, următoarele tесе fundamentale pentru lucrul de mână al adulților, căci din aceste chiar se poate

de Dunăre și nu scie absolut nimic de o bătaie a Grecilor cu Bulgarii pe pământul Terii-românești.

Dar' se vedem cum descrie Rösler resbelul acesta pe basa cronicarilor bizantini.

„În 893, dîce dînsul, se începe din nou resbelul între regele Bulgariei Simeon și între Greci. Grecii fură bătuți și Tracia cădă în mîna Bulgarilor. Atunci împăratul Leo VI (889—912) își îndreaptă speranțele sale la semințiile Ungurilor, care se aflau în Ateleuz. Dînsul trimise la Unguri pe abilul Niceta, care încheiă cu cei doi principii ai Ungurilor, cu Arpad și cu Cursan un tractat de serviciu și de alianță. Leventa, fiul lui Arpad, se puse în fruntea oastei și Ungurii înaintară către Dunăre. Bulgarii închiseră Dunărea cu lanțuri și cu funii și se credeau astfel siguri. Dar' conducătorul suprem al corăbiilor grecesci Mihail Barcala, tăia spre uimirea Ungurilor cu nisce lovituri puternice lanțurile și funiile și acum Ungurii trecură peste fluviu fără nici o rezistență. Regele Simeon se afla cu trupa sa în contra armatei grecesci, care venia dela Sud sub comanda lui Nicefor Foca, pe când primi scirea, că Ungurii prădează ținuturile cari se aflau la spatele sale. Dînsul se întoarse numai decăt în contra lor, suferî înfrângere după înfrângere, își perdă capitala Preslav, și în urmă scăpând cu mare necaz, se închise în fortăreața Mundagra“.

1) Rösler Rom. Studien. 160.

cunoaște însemnătatea educativă a lucrului de mână în școalele de băieți.

I. Instrucțiunea în dexterități manuale pentru adulți (învățători, preparanți, părinți de familie, directori de orfanotrofii și de asile) are de scop a-i pregăti în timp de 6—8 săptămîni astfel ca

1) să fie capabili a taxa lucrările sîvîrșite de meseriași, cari se ocupă mai ales cu confecționarea de lucruri din lemn, carton și metal, a cunoaște produsele lor după modul compoziției (croieli, pregătirii, compunerii) și a înainta astfel de lucrări în studiile lor mai inferioare, fără a face grave greșeli în contra regulilor ce se observă de meseriași la lucrările lor;

2) să fie în stare a-și da în scris și cu graiul părerea asupra materiilor prime și a calităților lor, precum și asupra modalității prelucrării și a practicelor folosite de meseriași la confecționare;

3) să fie capabili, ca pe basa dexterității dobândite să se poată înșiși cultiva mai departe, și să-și facă înșiși modelele, de cari vor avea trebuință, când vor fi chemați a da instrucțiune la mase mai mari de elevi și să fie bine inițiați în manauarea și tractarea instrumentelor și uneltelor.

Mijloace pentru ajungerea acestor scopuri:

1) instrucțiunea și compararea de modele alese și a părților lor;

2) exerciții dînice în prelucrarea diverselor materii și compunerea părților în un întreg complet;

3) vizitarea de ateliere bine conduse din specialități ce se cultivă în curs.

Prin activitatea „reuniunii pentru promovarea intereselor publice“ din Lipsca, se întemeiă un asemenea curs pentru Saxonia la a. 1880 în Lipsca sub conducerea lui Niederley, și altul la 1883 sub conducerea lui Clauson Kaas și cu ajutorul de măiestri meseriași în Dresda fiind subvenționat de regim cu 3000 mărci. La cursul acesta participară 66 înși din toate părțile Germaniei, precum și din Bohemia, Belgia și din alte țeri de condițiune: învățători dela școale populare, medici, profesori, consilieri de ministri, în vîrstă dela 21—58 ani. Exercițiile în acest curs de 6 săptămîni, ținut în ferile cele mari, s'au întins asupra mesăritului sculpturii în lemn, împletitura de coșuri, de sirmă și alte lucruri în metale, modelare în ghips și lucruri cu firezul cuturier. Cursul a fost cercetat chiar și de regele, de regina, de ministri, deputați ș. a. Timpul lucrului era în fiecare zi dela 7 oare dimineața până la 7 oare seara, cu o intrerupere de 2 oare la amăești. Mercuria se ținău conferențele didactice, cu scop de a se clarifica asupra cestiunilor metodice, cu privire la lucrul de mână.

(Va urma.)

Dr. D. P. Barcianu.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.“

Budapesta, 24 Martie n. Casa deputaților a hotărît să nu țină nici o ședință meritorie până după feriile de Pasci. Ședința primă va avea loc în 11 Aprilie n., în carea se va stabili programa de lucrare, într'aceea comisiunile speciale vor sfîrși discuția proiectelor de lege așternute.

Casa magnaților continuă desbaterea despre reforma casei de sus. Contele Carol Pongrácz vorbește contra proiectului, ear' contele Anton Szécsen pentru proiect.

Comisiunea economică politică a casei deputaților a hotărît să pună discuția prealabilă a novej vama pe 9 Aprilie n. după amăești. De referent a fost ales Alexandru Hegedűs.

Agram, 24 Martie n. Cadavrul judecătorului dela tabla banală, Alexandru Teodorovici, s'a găsit ieri d. a. în fluviul Sava. Nu se scie dacă a fost o sinucidere sau o nenorocire.

Ragusa, 24 Martie n. În deputația care a întîmpinat în Gravosa părechea moștenitoare de tron au fost reprezentate toate confesiunile Hertegovinei; s'au înfățișat și Hertegovineni de influență, între ei vestitul popa Simonici, frații Miat și Pero Radovici; acest din urmă faimosul conducător al insurgenților, care de curînd a fost agrațiat de monarhul și a jurat supunere.

Londra, 24 Martie n. (Oficial). În lupta de alaltăieri Englezii au pierdut 56 de morți și 82 de răniți.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Deja Enachița Văcărescu (Poes. 337) a des-
cris această credință poporană atât de răspîdită:

— Am s'e v'ar'et o minune . . .
— Ce este minunea? spune!
— V'e rog, n'o luați drept glumă!
Treia ricei fără mumă
I'am închis cu îngrijire,
S'e n'ai bă loc de eșire:
Numai prin ușe se poate
Ei de-acolo a se scoate.
Lăcatul nu se desceie
Nici cu chee, nici cu cuie.
Aricioaica mîniată
A fearelor earbă cată,
În tot felul se muncesce
Până 'n sfîrșit o găscesce,
Buruiana e micșoară,
Ca rubinul roșioară,
Deschide cum o aduce
Își ia puii și se duce . . . etc.

La vechii Romani, nu aricioaica, ci gheunoaia este aceea, care descoperia Earba-fearelor. (Plin H. N. X. 20).

Istoria: În Banat se dîce „aricioe“ și chiar „aricione“, adecă „ariciu“ urmat de sufixul — oie — one, cătră care forma „aricioacă“ mai adaugă un al doilea sufix — ea. În prima jumătate a secolului XVI cată să mai fi existat și în Țeara-românească, cel puțin în regiunea Mehedințului „aricoane“, după cum exista atunci „lupoane“, în loc de actualul „lupoaică“. (Cuv. d. bētr. I p. 242).

V. Earba fearelor.

Bibliografie.

„Familia“. Ese în fie-care Duminică. Oradea-mare, 10/22 Martie 1885. Anul XXI. Nr. 10. Sumar: Ariciul, din „Marele Etimologic al limbii Române“, B. P. Hașdenu. — Pe pat în grea durere . . . (poesie), de Maria Suciu. — Fabricantul de fer („Le Maître de Forges“). Piesă în 4 acte și 5 tablouri Georges Ohnet, de I. C. Lugoșian. — Prietenele (ilustrațiune). — Despre operele de arte. Plăcerea ce ne face privirea ori auzirea lor (urmare), de Dr. Grigoriu Silași. — Salon: Dela București, de I. V. — Academia română (sesiunea generală din 1885). — Bomboane. — Higienă. — Căldarul săptămânii.

„Recreații științifice“. Apare odată pe lună. Iași, Februarie 1885. Anul III. Nr. 2. Sumar: Geometrie: Elementele lui Euclide, de G. I. Roșin. — Geometrie analitică: O problemă generală, de C. Climescu. — Cosmografie: XI. Calendarul Grigorian, de G. I. Lucescu. — Probleme rezolvite. — Probleme propuse. — Îndreptare.

„Ortodoxul“. Foaie Duminicală. Apare în București, 10 Martie 1885. Anul VI. Nr. 10. Sumar: În curând. — Discurs la Duminică Florilor, de Eeon. G. Floru. — Biserica română în secolul al XVIII-lea, de S. — Biserica ortodoxă din Transilvania. — Diverse. — Noțițe literare.

Sciri economice.

Starea sâmbenăturilor în Ardeal.

Comitatul Albea-inferioare. În cercul Blajului temperatura înghețoasă n'a putut cauza daune însemnate în sâmbenături, rapița însă a suferit mult prin această temperatură. Lucrările de primăvară în multe părți s'au început. Oile mor foarte de boala epidemiei. În cercul Uioarei temperatura nefavorabilă încă puține daune a cauzat; starea sanitară a vitelor e îndestulătoare, dar' nutrețul e puțin. În cercul Aiudului-mic sâmbenăturile de toamnă stau bine, e însă puțin nutreț, oile și aici sufer mult de epidemie. În cercul Aiudului sâmbenăturile de toamnă s'au îndreptat mult, dar' secara cu deosebire a iernat mai bine ca grâul; lucrările de primăvară s'au început și progresează bine.

Comitatul Bistrița-Năsăud. În cercul Beșeneului sâmbenăturile în general au iernat bine și se desvolaltă frumos, numai în trețul e cam puțin.

Comitatul Brașovului. În cercurile ținuturilor de jos și de sus temperatura n'a putut strica sâmbenăturilor de toamnă, însă șoarecii tot cauzează încă daune însemnate, aici lucrările de primăvară încă nu s'au început, starea sanitară a animalelor e bună; dar' nutrețul e puțin.

Comitatul Ciuc. Aci sâmbenăturile în general au suferit mult de înghețuri, nutreț e foarte puțin, epidemia și acum încă tot nimicește între oi; întradez oare-care chiar și vitele cornute sufer de boala de gură și unghii.

În cercul Sâmbenăturilor se observă puțină daună în sâmbenăturile de toamnă, în multe locuri lucrările de primăvară s'au început, însă timpul nefavorabil le-a împiedecat în câțva, starea sanitară a vitelor aci e îndestulătoare. În cercul Tulgheș temperatura încă e tot înghețoasă, nutrețul e cam puțin. În cercul Gyergyó-Szt. Miklós sâmbenăturile sunt bune; aici colo însă apele și șoarecii le cauzează daune simțitoare; nutrețul vitelor e puțin.

Comitatul Făgăraș. În cercul Făgărașului și al Șercaii sâmbenăturile de toamnă sunt frumos înverșite, lucrările de primăvară, devenind timpul mai favorabil, în scurt timp se vor începe.

Comitatul Făgăraș. Aci starea sâmbenăturilor e foarte variă, în unele locuri cele de toamnă sunt slabe, nutrețul pentru vite e în general puțin, starea sanitară a vitelor e îndestulătoare; ear' în unele ținuturi sâmbenăturile de toamnă, abstracție făcând dela unele daune neconsiderabile, se arată a fi multumitoare; nutrețul, deși e cam puțin, lipsa acestuia încă nu e tare simțită. Prin alte ținuturi ale comitatului, starea sâmbenăturilor e chiar multumitoare. Starea sanitară a animalelor aci în general e îndestulătoare. (Va urma.)

Piața din Sibiu, 24 Martie. Grâu Hectolitra 74—80 Kilo fl. 4.80 până fl. 5.70, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 4.60, până fl. 4.80 secara 66 până 72 chilo fl. 3.80 până fl. 4.—, orș 58 până 64 chilo fl. 4.— până fl. 4.40, ovės 38 până 45 chilo fl. 2.20 până fl. 2.80, cucuruzul 68 până 74 chilo fl. 3.80 până fl. 4.10, mēlaiul 74 până 82 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.50 până fl. 1.60, sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 6.— până fl. 7.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, lintea 78 până 82 chilo fl. 8.— până fl. 9.—, fasolea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, pāsāt de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, fāinā Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slānina 100 chilo fl. 54.— până fl. 56.—, unsoarea de porc fl. 52.— până fl. 54.—, sēu brut fl. 32.— până fl. 34.—, sēu de lumină fl. 50.— până fl. 51.—, lumină turnate de sēu fl. 56.— până fl. 58.—, sāpunul fl. 32.— până fl. 34.—, fēn 100 chilo fl. 1.90 până fl. 2.—, cânepa fl. 42.— până fl. 44.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.50, spirtul p. 100 L. % 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 44 cr., carnea de vitel 36 până 45 cr., carnea de porc 40 până 44 cr., carnea de berbec 26 până 28 cr., ouă 10 cu 16 până 18 cr.

Piața din Sighișoara, 21 Martie. Grâu curat hectolitra fl. 5.40 până fl. 6.—; grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.50; secara fl. 3.50 până fl. 3.80; ovėsul fl. 2.— până fl. 2.40; cucuruzul fl. 3.80; fasolea fl. 4.—; crumpenele fl. 1.70; mazerea chilo 20 cr.; lintea 20 cr.; mēlaiul 12 cr.; lumină de sēu chilo 60 cr.; sāpunul 31 cr.; sēu brut 30 cr.; sēu de vită fl. 1.—; unsoare de porc 72 cr.; carnea de vită 40 cr.

Tērgul de rīmātōri în Steinbruch. În 21 Martie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 43.— cr. până 44.— cr., unguresci grei, tineri 46.½ cr. până 47.½ cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 45.— cr. până 46.— cr., marfă țerānească, grea 44.— cr. până 45.— cr., de mijloc 43.½ cr. până 44.½ cr., ușoară — cr. până — cr., romānesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci, grei 44.½ cr. până 45.— cr., transito de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cupenți la gară.

Cursul la bursa de māruri în Budapesta dela 23 Martie st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. — până — 76—81 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 8.20 până 8.75, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 8.10 până 8.65, (de Alba-Regală) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 7.90 până 8.45, (de Bacsa) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 7.90 până 8.40.

Sēcara (ungurescă) 70—72 Kilo fl. 7.20 până 7.50.

Orș (nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.70 până 7.—; (de berārie) 62—64 Kilo fl. 7.20 până 9.60.

Ovės (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.90 până 7.20.

Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.95 până 6.—; de alt soi fl. 5.85 până 5.90.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—.

Mēlaiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.20.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.28 până 8.30 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.74 până 8.76.

Sēcara (primăvară) — Kilo fl. 5.71 până 5.73.

Cucuruz (Maiu—Iunie) fl. 5.84 până 5.86.

Rapița (August—Septembrie) fl. 12.½ până 12.¾.

Spirt (brut) 100 L. fl. 26.25 până 26.75.

Bursa de București.

Cota oficială dela 23 Martie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	92.—	vend.	93.—
Rur. conv. (6%)	89.—	89.½		
Act. de asig. Dacia-Rom.	294.—	295.—		
Banca națională a României	1150.—	1200.—		
Impr. oraș. București	31.—	32.—		
Credit mob. rom.	194.—	195.—		
Act. de asig. Națională	218.—	219.—		
Scrisuri fonciare urbane (5%)	84.—	85.—		
Societ. const.	238.—	239.—		
Schimb 4 luni	—	30.—		
Aur	12.¼	12.40		

Bursa de Budapesta

din 23 Martie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	99.50
„ „ „ 4%	94.10
„ „ hārtie 5%	147.—
Imprumutul cāilor ferate ung.	
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.75
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonuri rurale ung.	102.75
„ „ cu cl. de sortare	102.75
„ „ bānățene-timșene	102.—
„ „ cu cl. de sortare	102.—
„ „ transilvane	102.—
„ „ croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.75
Imprumut cu premiu ung.	119.25
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.25
Renta de hārtie austriacă	83.40
„ „ argint austriacă	83.80
„ „ aur austriacă	108.75
Losurile austr. din 1860	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	864.—
„ „ de credit ung.	310.50
„ „ „ austr.	302.30
Argintul	101.—
Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“	5.79
Galbeni împărătesci	9.77
Napoleon-d'ori	60.50
Mārci 100 imp. germāne	124.10
Londra 10 Livres sterlinge	

Bursa de Viena

din 23 Martie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	99.50
„ „ „ 4%	94.10
„ „ hārtie 5%	147.—
Imprumutul cāilor ferate ung.	
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	98.75
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei cāilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.90
Bonuri rurale ung.	102.90
„ „ cu cl. de sortare	103.—
„ „ bānățene-timșene	102.—
„ „ cu cl. de sortare	102.—
„ „ transilvane	101.60
„ „ croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.50
Imprumut cu premiu ung.	119.25
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.30
Rentă de hārtie austriacă	83.40
„ „ argint austriacă	83.80
„ „ aur austriacă	108.90
Losurile austr. din 1860	139.25
Acțiunile băncii austro-ungare	864.—
„ „ de credit ung.	311.25
„ „ „ austr.	302.—
Argintul	—
Galbeni împărătesci	5.81
Napoleon-d'ori	9.76
Mārci 100 imp. germāne	60.25
Londra 10 Livres sterlinge	124.15

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiiu				
	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren accelerat			Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus			Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane		
Viena	8.25	8.35	3.30	București	7.15	—	—		Viena	8.25	8.35	Teiuș	2.39	9.50			Copșa mică	11.10	2.20	6.41	3.20			
Budapesta	8.00	6.55	9.45	Predeal	1.09	—	—		Budapesta	8.00	6.55	Alba-Iulia	3.40	10.42			Șeica mare	11.40	2.56	7.11	3.50			
Szolnok	11.24	10.55	12.18	Timiș	1.33	—	—		Szolnok	11.14	12.28	Vințul de jos	4.04	11.09			Loamneș	12.23	3.45	7.54	4.33			
P. Ladány	2.01	2.04	1.59		2.06	—	—		Arad	3.35	5.30	Șibot	4.35	11.43			Ocna	12.57	4.25	8.25	5.04			
Oradea-mare	4.11	5.13	3.20	Brașov	2.16	6.30	5.45			4.00	6.20	Orăștia	5.02	12.13			Sibiiu	1.20	4.51	8.48	5.27			
	4.21	9.37	3.25	Feldioara	2.44	7.09	6.28		Glogovaț	4.16	6.39	Simeria (Piski)	5.44	1.22			Sibiiu—Copșa mică							
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	Apatia	3.03	7.41	7.07		Györök	4.47	7.19	Deva	6.05	1.48			Sibiiu	8.10	11.10	4.00	10.00			
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	Ágostonfalva	3.18	8.09	7.36		Pauliș	5.02	7.39	Branička	6.34	2.21			Ocna	8.35	11.38	4.26	10.25			
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	Homorod	3.51	8.53	8.34		Radna-Lipova	5.25	8.11	Ilia	7.01	2.54			Loamneș	9.13	12.14	5.04	11.00			
Rév	5.46	11.41	4.31	Hașfalău	4.51	10.18	10.22		Conop	5.57	8.49	Gurasada	7.15	3.09			Șeica mare	9.43	12.46	5.34	11.30			
Bratca	6.09	12.15	—	Sighișoara	5.11	10.55	11.14		Bérvava	6.18	9.18	Zam	7.49	3.48			Copșa mică	10.08	1.13	5.59	11.55			
Bucia	6.27	12.48	—	Elisabetopole	5.39	11.36	12.07		Soborșin	7.11	10.27	Soborșin	8.32	4.37			Cucerdea—Oșorheiu							
Ciucia	6.52	1.48	5.28	Mediaș	6.00	12.11	12.43		Zam	7.48	11.18	Bérvava	9.19	5.30			Cucerdea	9.36	4.35	8.35	3.55			
Huiedin	7.32	3.21	6.01	Copșa mică	6.29	12.35	1.23		Gurasada	8.22	11.57	Conop	9.40	5.58			Cheta	10.07	5.06	9.06	4.26			
Stana	7.51	3.54	—	Micăsasa	—	12.54	1.42		Ilia	8.40	12.27	Radna-Lipova	10.16	6.38			Ludoș	10.29	5.28	9.28	4.49			
Aghiriș	8.12	4.34	—	Blaj	7.02	1.29	2.17		Branička	9.02	12.57	Pauliș	10.32	6.56			M. Bogat	10.39	5.38	9.38	4.59			
Ghirbău	8.24	4.52	—	Crăciunel	—	1.45	2.33		Deva	9.32	1.45	Györök	10.48	7.15			Cipeu-Iernut	11.20	6.20	10.19	5.40			
Nedeșdu	8.38	5.11	—	Teiuș	7.38	2.26	3.13		Simeria (Piski)	10.12	2.58	Glogovaț	11.17	7.48			Kereș-Sz.-Pál	11.35	6.36	10.34	5.55			
	8.57	5.40	7.08	Aiud	7.55	2.48	3.38		Orăștia	10.47	3.46	Arad	12.32	8.05			Nireșteu	11.58	7.01	10.58	6.25			
Cluj	9.23	6.00	7.18	Vințul de sus	—	3.12	4.06		Șibot	11.14	4.20	Szolnok	12.00	8.45	6.10		Oșorheiu	12.18	7.21	11.18	6.45			
Apahida	9.50	6.29	—	Uioara	—	3.19	4.14		Vințul de jos	11.46	5.06	Budapesta	4.00	2.10	7.27		Oșorheiu—Cucerdea							
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	Cucerdea	8.24	3.36	4.53		Alba-Iulia	12.21	6.15	Viena	7.44	6.40	—		Oșorheiu	5.55	1.14	5.20	9.03			
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	Ghiriș	8.48	4.10	5.45		Teiuș	12.53	7.00		6.05	—	—		Nireșteu	6.18	1.34	5.40	9.23			
Uioara	12.12	9.58	—	Apahida	—	5.39	7.51					Arad—Timișoara					Kereș-Sz.-Pál	6.40	1.58	6.02	9.45			
Vințul de sus	12.19	10.07	—	Cluj	10.08	5.59	8.18		Simeria (Piski)—Petroșeni				Tren omnibus	Tren de persoane			Cipeu-Iernut	7.04	2.21	6.26	10.10			
Aiud	12.45	10.42	9.17		10.18	6.28	8.00										M. Bogat	7.35	2.55	6.57	10.41			
Teiuș	1.15	11.32	9.40	Nedeșdu	—	6.54	8.34					Arad	6.00	12.30			Ludoș	7.50	3.09	7.11	10.55			
Crăciunel	1.44	12.03	—	Ghirbău	—	7.10	8.59		Simeria	6.00	3.25	Aradul nou	6.26	12.54			Cheta	8.07	3.41	7.28	11.12			
Blaj	2.00	12.24	10.12	Aghiriș	—	7.25	9.35		Streiu	6.41	4.02	Németh-Ságh	6.51	1.19			Cucerdea	8.36	3.55	7.57	11.41			
Micăsasa	2.34	12.43	—	Stana	—	7.49	10.16		Hațeg	7.31	4.50	Vinga	7.28	1.50			Simeria (Piski)—Uniedoara							
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	Huiedin	11.33	8.11	11.04		Pui	8.24	5.36	Orczifalva	7.49	2.12			Simeria (Piski)		Tren omnibus					
Mediaș	3.27	2.24	11.07	Ciucia	12.06	8.52	12.17		Crivadia	9.11	6.21	Merczifalva	8.09	2.30			Cerna	6.00						
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	Bucia	—	9.11	12.47		Banița	9.55	7.00	Timișoara	8.58	3.15			Uniedoara	6.21						
Sighișoara	4.50	4.17	12.15	Bratca	—	9.29	1.21		Petroșeni	10.24	7.29	Timișoara—Arad					Uniedoara—Simeria (Piski)							
Hașfalău	5.08	4.51	12.30	Rév	12.51	9.52	2.05										Uniedoara	12.14						
Homorod	6.47	7.07	1.32	Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08		Petroșeni—Simeria (Piski)								Cerna	12.40						
Ágostonfalva	7.36	8.10	2.04	Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39										Simeria (Piski)	12.59						
Apatia	8.09	8.46	2.24	Várad-Velencze	—	10.56	3.55																	
Feldioara	8.41	9.20	2.44		1.49	11.04	4.06																	
	9.20	10.15	3.15	Oradea-mare	1.54	11.14	7.30		Petroșeni	9.18	6.21	Timișoara	12.25	5.00										
Brașov	—	—	3.25		3.14	1.47	11.05		Banița	9.56	6.59	Merczifalva	1.16	5.56										
Timiș	—	—	4.03	P. Ladány	5.10	4.40	2.37		Crivadia	10.28	7.30	Orczifalva	1.34	6.16										
Predeal	—	—	4.28	Szolnok	7.30	7.44	6.31		Hațeg	11.42	8.44	Vinga	2.04	6.50										
	—	—	—	Budapesta	7.30	7.44	6.31		Streiu	12.25	9.23	Németh-Ságh	2.25	7.11										
București	—	—	10.25	Viena	2.00	6.05	7.54		Simeria	1.02	10.00	Aradul nou	2.54	7.44										
	—	—	—									Arad	3.10	8.00										

Nota: Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.